

Prečítaj si pozorne ukážku 1 a potom vypracuj otázky 1 – 5, ktoré sa vzťahujú na ukážku 1:

Ukážka 1

Pri rieke rástol dub. Bol to veľký strom, pyšný na svoju výšku a silu. „Som najvyšší a najsilnejší spomedzi stromov,“ vyvolával hlasno. „Nik si na mňa netrúfne!“

Ned'aleko duba rástla pri vode trstina. Bola pokojná a plachá, jemne šepotala, keď ňou pokyvoval vánok.

Raz začal duť krajinou **silný** vietor. Zavýjal a reval, lámal konáre stromov a odnášal strechy z domov. Dub stál a čelil divému vetrisku. Vždy bol silnejší než akýkoľvek vietor. No toho dňa bol vietor silnejší ako dub. Vyvalil ho z koreňov a zrazil ho k zemi. Ťažko ranený strom padol do trstia. Trstiny sa stále kývali zboka nabok. Vyzeralo to, že vietor ich neznepokojuje.

„Nerozumiem tomu,“ vzlykal dub. „Ako sa môže niekto taký krehký a útlý ako trstina vyhnúť hnevu vetra, ktorý vytrhol silný strom aj s koreňmi?“

„Bol si príliš tvrdohlavý,“ zaševalila trstina, „stál si a vzdoroval vetru, aj keď bol silnejší ako ty. My trstiny vieme, že sme slabé a krehké, preto sme sa pred ním sklonili a nechali sme ho neškodne prefičať ponad naše hlavy.“

(Ezop: O dube a trstine)

1) Text ukážky patrí medzi:

- A) bájky; B) piesne; C) rozprávky; D) povesti.

2) Ktorá ľudová múdrosť vyplýva z ukážky?

- A) Aj chatrný priateľ dobrý býva.
B) Kde sa dvaja bijú, víťazí tretí.
C) Ak chceme prežiť, niekedy je lepšie ustúpiť.
D) Po boji je každý generál.

3) Urč **rod, číslo, pád a skloňovací vzor** podčiarknutého prídavného mena v ukážke č. 1.

4) Ktoré slovo v ukážke je zároveň jedným zo skloňovacích vzorov podstatných mien?

5) Zvuková zhoda slabík na konci veršov sa nazýva:

- A) rytmus; B) rým; C) sloha; D) próza.

6) Spoj ľudový výrok s jeho pomenovaním. Utvor správne dvojice.

- A) príslovie;
B) porekadlo;
C) prirovnanie;
D) pranostika.
- 1) Studený máj - v stodole raj.
2) Kto hlboko orie, zlato vyoráva.
3) Strach má veľké oči.

- 4) Je vysoký ako dub.
- 7) V ktorej vete sa nachádzajú antonymá?
- A) Na ihrisku sa stretli staré mamy a ich malí vnuci.
B) Do zberu priniesol starý, no fungujúci televízor.
C) V jaskyni videli krásny vodopád aj malé jazierko.
D) V hotelovej izbe boli topánky upratané v polici, no šaty rozhádzané po celej podlahe.
- 8) V slove **múdro** sú:
- A) 1 mäkká spoluhláska, 1 tvrdá spoluhláska a žiadna obojaká spoluhláska;
B) žiadna mäkká spoluhláska, 1 tvrdá spoluhláska a 2 obojaké spoluhlásky;
C) 2 mäkké spoluhlásky, 2 tvrdé spoluhlásky a 1 obojaká spoluhláska.
- 9) V ktorej z možností sa všetky slová **spodobujú vo vnútri slova**?
- A) rozkázal, kreslí, počítať;
B) dobrodružstvo, príklad, nabral;
C) rozbehol, nízky, mužstvo.
- 10) V ktorých **dvoch možnostiach** sú podstatné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru **ulica**?
- A) Stretávali sa za školou.
B) Ukryla som sa pod susedovou lavicou.
C) Namaľujeme to veselou farbou.
D) Potešila ma prázdninovou pohľadnicou.
- 11) Priradiť navzájom synonymá. Dopíš písmeno, pod ktorým sa ukrýva správne synonymum.
1. ☐ smelý	_____	A. slušný
2. ☐ rozumný	_____	B. odvážny
3. ☐ pracovitý	_____	C. múdry
4. ☐ zdvorilý	_____	D. robotný
- 12) V ktorej možnosti sú všetky slová napísané pravopisne správne?
- A) dovidieť, sytko, rybník, pytačky;
B) rídzik, prezívka, kamzík, víno;
C) nasítiť, pýskať, pištoľ, vývoj;
D) vina, bylinka, bydlisko, sypať.
- 13) Označ vetu, v ktorej sa nachádzajú slovesá v minulom čase.
- A) Rada čítam, recitujem a prezerám si módne časopisy.
B) Rada som čítala, recitovala a prezerala som si módne časopisy.
C) Rada si prečítam, zarecitujem a poprezerám si módne časopisy.

14) Napiš, aká je melódia vo vete *Čo ti práve prebehlo mysl'ou?*

15) Označ možnosť, kde je *sloveso v neurčitku*.

- A) zlosť;
- B) stáť;
- C) dosť;
- D) kosť.

16) Zo slova *vít'azného* vypíš všetky:

- A) krátke samohlásky _____ B) dlhé samohlásky _____

17) Hrubo vyznačené slovo vo vete *Piataci dostali pozvánku na prijímacie pohovory.* je:

- A) ženského rodu, jednotného čísla v akuzatíve;
- B) ženského rodu, jednotného čísla v genitíve;
- C) ženského rodu, množného čísla v akuzatíve.

18) V ktorej možnosti sú obidve slová nesprávne rozdelené na slabiky?

- A) pre-dnú, do-kon-čil,
- B) bo-la, se-dem-nást-im,
- C) u-ko-nče-nie, kvet-in-ová,
- D) po-bra-li, na-pí-še.

19) V ktorej možnosti sú všetky slovesá vytvorené pomocou predpony?

- A) ležíme, zaspievajú, opísala;
- B) mlčať, kričať, vypracovať;
- C) zapíše, nakrája, poponáhľali sa;
- D) dopíš, neznečisťovať, tešíme sa.

Ukážka 2

Ozvena (Jozef Pavlovič)

*Pohotový Vilo Repka
na hodine stále šepká.
Šepká Jane, šepká Dane,
šepká celkom nebadane.*

*Šepká Dite, šepká Zite,
Vilo šepká znamenite.
I dnes kladie k ústam dlane,
odhodlane šepká Hane.*

*Učiteľ sa nerozčúli,
hoci všetko dvakrát čuli
jeho uši. Nahlas súdi:
„Repka zase hlása bludy!“*

*A Vilovi, rozumie sa,
píše čosi do notesa!
Nech sa tomu nečuduje,
ozvena sa neznámkuje.*

20) Ukážka **Ozvena** patrí k:

- A) vecným textom; B) umeleckým textom.

21) Napíš, z koľkých strof sa skladá ukážka 2. _____

22) Aké je poradie slovných druhov v piatom verši básne **Ozvena**?

- A) predložka, podstatné meno, sloveso, podstatné meno;
B) sloveso, podstatné meno, sloveso, podstatné meno;
C) sloveso, prídavné meno, podstatné meno, sloveso;
D) podstatné meno, predložka, podstatné meno, sloveso.

23) Vyber správnu odpoveď. V slovnom spojení **pohotový Vilo**:

- A) sú obe slová podstatné mená;
B) prvé slovo je podstatné meno, druhé slovo je prídavné meno;
C) prvé slovo je prídavné meno, druhé slovo je podstatné meno;

D) sú obe slová prídavné mená.

Kľúč správnych odpovedí

Úloha číslo	Správna odpoveď
1	A
2	C
3	mužský rod, singulár/jednotné číslo, N, pekný
4	dub /uznať aj tvar z ukážky – duba, o dube/
5	B
6	1. D 2. A 3. B 4. C
7	D
8	B
9	C
10	B + D
11	1. B 2. C 3. D 4. A
12	D
13	B
14	klesavá
15	B
16	krátke – a, o dlhé – í, é
17	A
18	C
19	C
20	B
21	4, štyri, štyroch
22	B

Gymnázium Sobrance